

Cine sunt susținătorii Moldovei?

Uniunea Europeană este, de departe, principalul finanțator al Republicii Moldova. În ultimii cinci ani, UE a aprobat pentru țara noastră finanțări de peste 880 mln. de euro. Acești bani sunt prevăzuți pentru drumuri, educație, sănătate, agricultură, dezvoltarea afacerilor și altele.

Guvernul Statelor Unite ale Americii este un alt finanțator de top al Republicii Moldova, cu peste 310 mln. de euro la realizarea proiectelor de anvergură. Banca Mondială a semnat cu Moldova angajamente de peste 299 mln. de euro. România finanțează astăzi în Republica Moldova proiecte în valoare de peste 105 mln. de euro. Japonia ne-a acordat, din 2009, peste 61 mln. de euro, iar Suedia - peste 44,9. Lista statelor care susțin financiar țara noastră este lungă, cu peste 20 de poziții.

Drumuri, apeducte, școli și spitale, din banii donatorilor

Peste 2,89 mlrd. de euro - acesta este volumul angajamentului financiar aprobat în ultimii cinci ani de către partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. Sprijinul vine prioritar din partea Uniunii Europene, a statelor membre UE și a SUA.

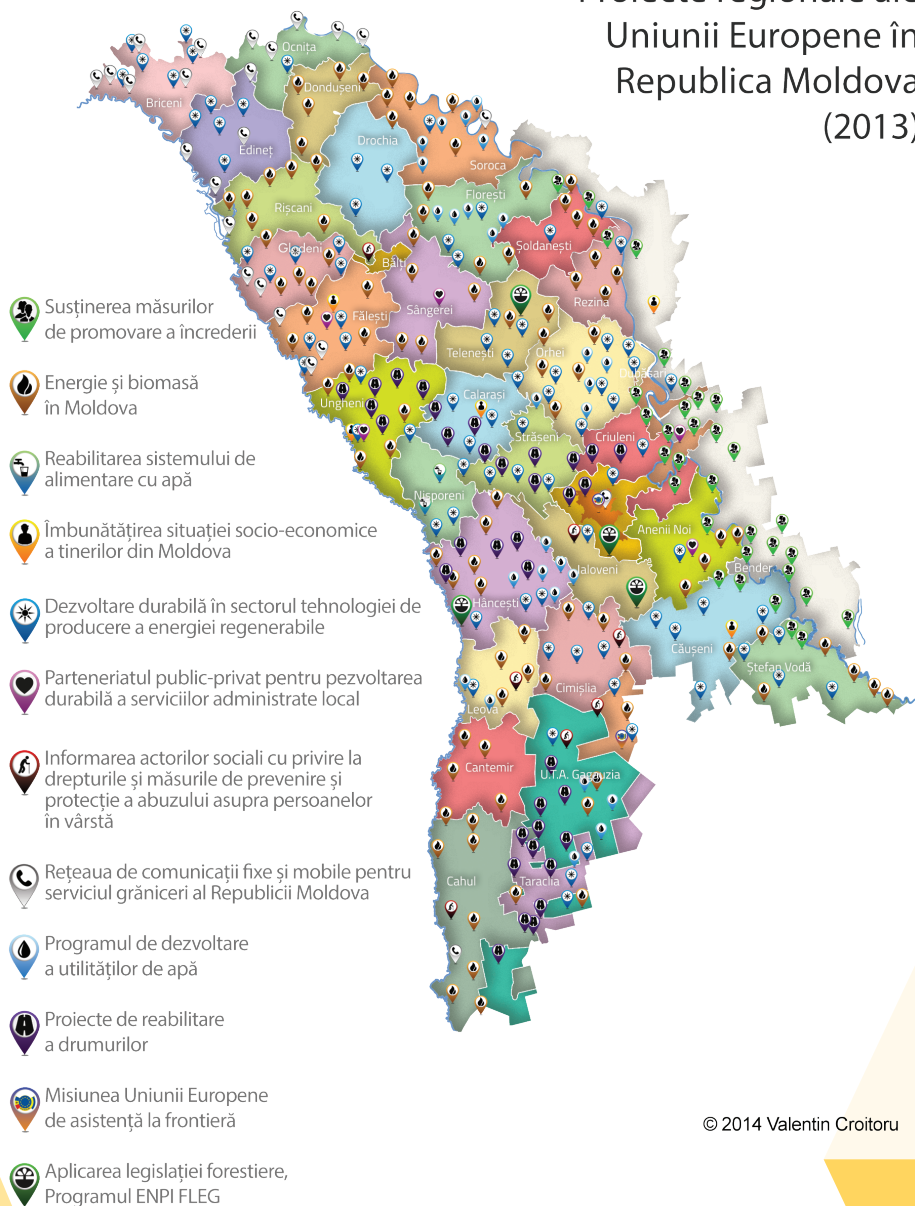
Fără aceste resurse ar fi fost imposibilă resuscitarea economică, dar și dezvoltarea infrastructurii sau reformarea instituțiilor statului. Cei mai mulți dintre banii primiți sunt granturi, adică donații nerambursabile - peste 1,54 mlrd. de euro din totalul asistenței aprobate în perioada 2009-2014. În cea mai mare parte, banii donatorilor sunt investiți în reabilitarea drumurilor, construcția de centre sociale, gazoducte și apeducte, în reparația grădinițelor și școlilor, în construcția sau reparația centrelor medicale, în susținerea autorităților locale, în dezvoltarea afacerilor în mediul rural, în reabilitarea sistemelor de irigare și în acordarea de finanțare în domeniul agricol.

Odată cu semnarea Acordului de Asociere la UE, în 2014, Moldova va beneficia de asistență pentru realizarea reformelor structurale și economice, stipulate în Acord - cum ar fi dezvoltarea agricolă și rurală, reforma poliției și managementul frontierei - și pentru crearea Zonei de Liber Schimb cu Uniunea Europeană. Ținem să menționăm că nu există regiune a țării în care să nu fi ajuns banii din asistența externă, fie că este vorba de raioanele de Nord, de Găgăuzia sau de Transnistria.

Menționăm că informația ce ține de asistența externă, oferită Republicii Moldova în ultimii ani, poate fi accesată pe platforma guvernamentală amp.gov.md.

Harta proiectelor de asistență

Proiecte regionale ale
Uniunii Europene în
Republica Moldova
(2013)

© 2014 Valentin Croitoru

Sănătate la standarde europene, din finanțare externă

10.206 metri pătrați, 16 săli de operație, 75 de paturi de terapie intensivă, două laboratoare, o bancă de sânge, bloc de sterilizare, încăpere pentru colectarea și neutralizarea deșeurilor medicale - astfel arată astăzi noul bloc chirurgical al Spitalului Clinic Republican (SCR) din Chișinău, construit din finanțare externă.

Proiectul, estimat la 30,4 milioane de euro, este rezultatul investiției realizate de Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Sănătății, CNAM, grație contribuției Uniunii Europene, Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei, Băncii Mondiale, Guvernelor Austriei și Japoniei, Agenției de Cooperare și Coordonare a Turciei.

Lucrările de construcție au început în decembrie 2011, iar în mai 2014 noul bloc a fost dat oficial în exploatare. Acum, chirurgii moldoveni efectuează intervenții complicate, multe dintre care anterior nu se făceau pentru că lipseau condițiile și utilajul medical performant. Astăzi, aici deja sunt efectuate operații

de transplant renal și hepatic, neurochirurgie, chirurgie cardiacă pentru nou-născuți și pentru adulți, chirurgie oncologică, iar în curând vor fi operați și pacienți ortopedici.

Noul bloc chirurgical este și un adevărat centru inovational pentru Moldova, aici existând tehnologii care abia apar în această parte a Europei. Mai mult, pentru ca specialiștii SCR să meargă în pas cu timpul și cu inovațiile în domeniu, investitorii au inclus în contribuția lor și cheltuieli legate de instruirea medicilor moldoveni. Astfel, 28 de medici au fost instruiți cum să lucreze cu noile echipamente medicale în clinicile din Austria, Germania, Franța, Belgia sau Statele Unite ale Americii.

Capacitatea totală a noului bloc chirurgical depășește 20 de mii de intervenții pe an. Datorită lui, mai mulți pacienți vor beneficia de servicii de sănătate de calitate.

Centre de sănătate, renovate în 79 de sate

Varnița din raionul Anenii Noi sau Glinjeni din raionul Fălești; Măgdăcești din raionul Criuleni sau Cișmicioi din raionul Vulcănești. Sunt doar câteva dintre cele 79 de sate din Moldova în care, în ultimii ani, au fost renovate centrele de sănătate.

Reabilitarea centrelor de sănătate are loc în cadrul Proiectului Servicii de Sănătate și Asistență Socială în Republica Moldova, componenta Modernizarea Sistemului de Sănătate, realizat de Ministerul Sănătății cu sprijinul Băncii Mondiale. Până în prezent, pentru reabilitarea celor 79 de centre, au fost alocate 170 de milioane de lei. Cu o suprafață de circa 300 de metri pătrați, centrele corespund standardelor internaționale moderne, valabile pentru instituțiile de asistență medicală primară.

Renovarea instituțiilor medicale din zonele rurale și dotarea lor cu echipament modern este o prioritate a Guvernului din cel puțin două motive: readuce lucrătorii medicali în satele din Moldova și le oferă cetățenilor servicii medicale de calitate.

UE finanțează asistența medicală de urgență tip SMURD

Salvarea a cât mai multe vieți omenești este misiunea noului Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD), lansat la Bălți la 28 august 2014.

Medicii și salvatorii SMURD vor munci cot la cot cu polițiști, medici, salvatori și paramedici, iar elicopterul SMURD de la Iași va interveni în cazul unor situații de urgență și pe teritoriul Republicii Moldova. În dotarea

serviciului se află cinci autospeciale performante, utilizate cu echipamente de ultimă generație, ce au fost donate de Guvernul de la București și care au costat circa 500 de mii de euro.

SMURD este un proiect transfrontalier România - Republica Moldova - Ucraina și este finanțat de Uniunea Europeană. Scopul lui este crearea unui sistem integrat comun de monitorizare și de

atenuare a consecințelor dezastrelor, și creșterea capacității de răspuns a serviciilor mobile de urgență, reanimare și descarcerare.

În câteva luni de la lansare, SMURD și-a dovedit deja eficiența, salvând mai multe vieți omenești. Ulterior, el va fi extins în regiunile de sud și centru ale republicii.

Investiții europene pentru trasee moldovenești

În ultimii patru ani, mai multe drumuri din Moldova au suferit schimbări majore. Au fost reconstruite zeci de trasee și căi de acces spre instituțiile publice din satele noastre. Per total, au fost reabilite 16.900 kilometri de drumuri naționale, locale și intravilane. Investițiile în infrastructura rutieră se cifrează, în acești ani, la peste 600 mln. de euro din fonduri externe și la cinci miliarde de lei din bugetul național.

Acest lucru a fost posibil datorită majorării sumei transferate în Fondul Rutier, de la 241 mln. de lei în 2009 până la 1,6 miliarde de lei în 2013, dar și susținerii acordate de partenerii externi. Bunăoară, aproape 45% din banii alocați de UE

sunt destinați pentru reabilitarea drumurilor. În prezent, lucrări de reabilitare și reconstrucție se desfășoară pe direcțiile Chișinău-Bălți, Chișinău-Giurgiulești, Chișinău-Ungheni și Chișinău-Cahul. Câteva trasee deosebit de importante, cum ar fi cele pe direcția Chișinău-Hâncești sau Chișinău-Orhei, au fost deja reparate și date în exploatare.

Două dintre traseele, a căror reabilitare a început în 2014, sunt Hâncești-Cimișlia și Chișinău-Ungheni-Sculeni. În ambele cazuri, de rând cu artera națională de bază, vor fi reparate poduri și podețe din satele adiacente, vor fi amenajate trotuare și căi de acces în curțile oamenilor. Lucrările de reabilitare au fost estimate la 94 mln. de euro. Banii provin de la Banca Europeană de Investiții, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și dintr-un grant oferit de Comisia Europeană.

Până la sfârșitul lui 2016, în Moldova urmează să fie reabilitate peste 600 de kilometri de drum.

Program de reabilitare a drumurilor din surse externe pe perioada 2011-2018

Potrivit Administrației de Stat a Drumurilor, în perioada 2011-2018 este planificată reabilitarea, din fonduri externe, a mai multe trasee din țară

Denumirea drumului	Sursele de finanțare	Lungimea în km	Costul în euro(mln.)	Perioada de construcție	
CONTRACTE FINALIZATE					
1.1	R3 Chișinău-Hâncești	BEI	8	8,7	2011-2012
1.2	R3 Chișinău-Hâncești	BEI	14	13	2009-2010
1.3	M2 Chișinău-Soroca	BEI	16,3	4,8	2011-2013
1.4	M2 Chișinău-Soroca	BEI	20,5	9,2	2011-2013
1.5	R14 Bălți-Sărăteni	FIV	19	9,6	2011-2013
1.6	R14 Bălți-Sărăteni	CE	4,7	2,5	2011-2013
CONTRACTE ÎN DERULARE					
2.1	M2 Chișinău-Soroca	BERD	28,6	13,6	2011-2014
2.2	M2 Chișinău-Soroca	FPM	24,2	21,3	2011-2014
2.3	M2 Chișinău-Soroca	FPM	20,6	19,1	2011-2014
2.4	M2 Chișinău-Soroca	FPM	23,2	14,9	2011-2014
2.5	M2 Chișinău-Soroca	FPM	24,5	20,5	2011-2014
2.6	M3 Chișinău-Giurgulești	BERD	26	11,9	2011-2014
2.7	M3 Chișinău-Giurgulești	BERD	28,4	12,7	2011-2014
2.8	R1 Chișinău-Ungheți	BEI	17,6	25	2014-2016
2.9	R1 Chișinău-Ungheți	BEI	44,2	35	2014-2016
2.10	R1 Chișinău-Ungheți	FIV	7,8	10	2014-2016
2.11	R3 Chișinău-Giurgulești	BERD	31,2	25	2014-2016
2.12	R1 Chișinău-Ungheți	BERD	22	19	2014-2016
2.13	R33 Hâncești-Lăpușna	BERD	37,2	23	2014-2016

BEI - Banca Europeană pentru Investiții
 BERD - Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
 FPM - Fondul „Provocările Mileniului”
 FIV - Grantul „Facilitatea de Investiții pentru Vecinătate” oferit de Comunitatea Europeană
 CE - Comunitatea Europeană

Sursa: Administrația de Stat a Drumurilor.

Un drum modern, cu sprijinul poporului american

În toamna anului 2014, circa 300 de mii de oameni din regiunea de Nord a țării au mai făcut un pas spre standardele de viață europene. S-a întâmplat odată cu darea în exploatare a traseului Sărăteni-Soroca, reabilitat în cadrul Programului Compact al Guvernului SUA. Un drum de 93 de kilometri ce trece prin 14 sate din raioanele Telenești, Florești și Soroca, și care e „garnisit” cu trotuare, senzori giratorii, marcaje rutiere, canale de colectare a apelor pluviale, iluminare stradală și stații amenajate.

Lucrările de reabilitare au inclus reparația a șapte poduri și construcția altor șapte poduri noi, inclusiv podul de la intersecția denivelată Sărăteni - prima în țară, din ultimele două decenii - și podul cu cale ferată de lângă orașul Ghindești. Au fost construite patru senzori giratorii, circa 22 de kilometri de trotuare și circa 20 de kilometri de iluminare stradală în localitățile amplasate de-a lungul drumului. Au fost instalate 12 kilometri

de parapet din metal, 2113 semne rutiere și peste 9000 de obiecte reflectorizante în porțiunile de drum periculoase etc.

Adițional traseului de bază, Programul Compact a reabilitat infrastructura rutieră - au fost reconstruite circa zece kilometri de drumuri locale, trotuare și drumuri de acces, care au făcut mai ușoară calea spre școli, primării, centre medicale pentru locuitorii din 20 de comunități din aria drumului. A sporit și securitatea la trafic.

La câteva zile după darea în exploatare drumul a fost testat, pe biciclete, de către Ambasadorul SUA la Chișinău, William H. Moser, Premierul Iurie Leancă și 100 de cicliști. Toată lumea a apreciat calitatea traseului

și a marcajelor care, apropo, sunt din termoplast, au o rezistență sporită și pot fi utilizate perioade îndelungate.

Lucrările de reabilitare a drumului Sărăteni-Soroca au demarat în toamna anului 2012. Bugetul pentru reconstrucția drumului a fost de circa 100 milioane USD.

Douăzeci de milioane de euro pentru grădinițele din Moldova

Unul dintre proiectele cele mai ample, lansate și derulate în anul 2014, ține de renovarea tuturor grădinițelor din Republica Moldova. Realizarea acestui plan ambițios de modernizare a instituțiilor preșcolare este posibilă grație României, care a oferit un ajutor financiar nerambursabil în sumă de 20 mln. de euro. De acești bani vor beneficia oamenii din peste 800 de localități din toate cele 32 de raioane ale republicii, precum și din Găgăuzia, și din municipiile Chișinău și Bălți.

Resursele vor fi folosite pentru reparația capitală a clădirilor și a acoperișurilor grădinițelor, pentru schimbarea ușilor și geamurilor, pentru lucrările de pavaj, de reparație sau de construcție a sistemelor de termoficare, celor de canalizare și de aprovizionare cu apă. De asemenea, este prevăzută dotarea cu mobilier a acestor grădinițe și amenajarea terenurilor de joacă pentru copii sau a pavilioanelor.

În multe localități lucrările de reabilitare deja sunt în toi. Un exemplu e satul Porumbesti din Cantemir, unde se muncește de zor la construcția unei grădinițe cu o capacitate de 90 de copii.

Acest efort de modernizare a instituțiilor preșcolare va schimba realitățile din satele și orașele Moldovei și le va oferi copiilor șansa la o educație de calitate.

Apă bună pentru o viață de calitate

Accesul la apă de calitate este o provocare pentru mii de localități ale Moldovei. Pentru a îmbunătăți infrastructura din domeniu, din 2009 încoace, Guvernul s-a angajat într-un amplu program de acțiuni. Inițiativa a fost susținută și de partenerii externi, care au oferit în acest scop circa 150 de milioane de euro. Din acești bani au fost deja reabilitate sau construite peste 2000 de kilometri de conducte de apă, 75 de sonde arteziene și 23 de stații de epurare a apelor uzate. Pentru locatarii ai 700 de mii de case din toate raioanele accesul la apeduct a devenit un lucru firesc.

Una dintre localitățile în care oamenii se bucură de o nouă calitate a vieții datorită apei potabile bune este satul Roșu din raionul Cahul. Aici, rețeaua de aprovizionare cu apă a fost construită cu sprijinul financiar al Guvernului României, acordat prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Moldova”, implementat de Agenția pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Pentru cei 14,3 kilometri de apeduct au fost investite circa 200 de mii de euro.

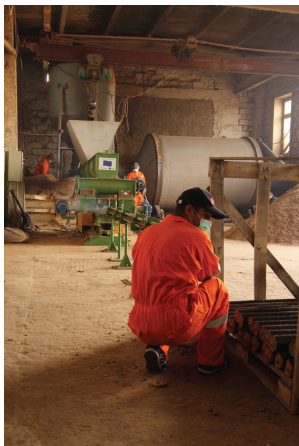

În domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, GIZ susține încă două proiecte-pilot: în satul Duruitoarea Veche din Râșcani și în orașul Iargara din raionul Leova.

Autoritățile își propun ca, până în anul 2015, 65% din populația țării să aibă acces la apă curată de la robinet, iar până în 2020 aceasta să fie o normă pentru fiecare casă.

Afaceri cu biomasă, pentru ierni mai calde

În anul 2013, doi medici și un economist au lansat, în comuna Ghidighici din municipiul Chișinău, o linie de producere a brichetelor din rumeguș de lemn. Instalația necesară pentru producerea combustibilului eco - unul din ce în ce mai apreciat -, a fost cumpărată în leasing, prin Proiectul Energie și Biomasă.

În anii 2012-2014, cu sprijinul UE, în sectorul de producere a biocombustibilului solid au fost create 30 de afaceri și circa 100 de noi locuri de muncă. Din fonduri europene, antreprenorii au achiziționat, în condiții avantajoase, echipamente de producere a brichetelor/peletelor, de tocare, balotare și de transportare a biomasei.

De asemenea, Uniunea Europeană susține instalarea cazanelor pe biomasă în gospodăriile casnice din Republica

Moldova. Până acum, 500 de familii din sate și orașe au beneficiat de subvenții de 1300 de euro fiecare, provenind din fonduri europene, și și-au instalat cazanele ce le asigură securitatea energetică. La fel, 144 de școli și grădinițe vor intra în această iarnă cu sisteme de încălzire pe biomasă.

Bugetul total al Proiectului Energie și Biomasă în Moldova (www.biomasa.md) este de 14,56 mln. de euro, acordați de UE (14 mln.) și PNUD Moldova (560.000).

Gazoductul Iași-Ungheni, un pas spre independența energetică

Securitatea energetică este una dintre preocupările-cheie ale Republicii Moldova. Un pas solid spre asigurarea acesteia a fost făcut la 27 august 2014, când Premierul Iurie Leancă, Prim-ministrul României, Victor Ponta, și Comisarul European pentru Energie, Günther Oettinger, au inaugurat oficial Gazoductul Iași-Ungheni.

Cu o lungime de aproximativ 44 de kilometri și cu o capacitate de 1,5 miliarde de metri cubi de gaze pe an, Gazoductul Iași-Ungheni realizează și conexiunea țării noastre la sistemul energetic european.

Lucrările la construcția gazoductului au început la 27 august 2013. Costul total al proiectului este de 26 de milioane de euro, dintre care șapte milioane constituie un grant din partea Uniunii Europene. Astfel, prin diversificarea surselor de livrare a gazelor naturale, va fi asigurat un nivel înalt de securitate energetică a Republicii Moldova.

Locuințe sociale pentru sute de nevoiași

La 17 iulie 2014, la Călărași a fost dat în exploatare primul bloc cu locuințe sociale, construit cu finanțarea Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei.

Aici, își vor găsi acoperiș deasupra capului 40 de familii social-vulnerabile - cele cu mulți copii sau care au vreun membru cu dizabilități; familii tinere cu venituri mici în care cel puțin un membru este angajat la stat, în domenii precum

educația, medicina sau asistența socială. Locuințele au două și trei camere, a câte 55 sau 67 metri pătrați, sunt dotate cu blocuri sanitare, aragaz, sistem de încălzire autonom, geamuri termopan, uși interioare, pereți și tavane zugrăvite și pardoseli laminate.

Până acum, în cadrul „Proiectului de Construcție a Locuințelor pentru Păturile Socialmente Vulnerabile din Republica Moldova” au fost ridicate două blocuri similare în Chișinău și câte unul în Glodeni și Criuleni - 249 de apartamente în total. Până la sfârșitul anului 2018, urmează să fie construite o mie de astfel de apartamente în raionale Sângerei, Briceni, Călărași, Soroca, Hâncești, Ialoveni și Leova. Valoarea proiectului e de circa 26 mln. de lei, 60% din care este împrumut acordat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pe un termen de 20 de ani.

